

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 20 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Sylwia J. Łuczak
Protokolant: sekr. sąd. Marta Stelmasiak

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2012 r. w Warszawie na rozprawie
sprawy ze skargi Skarbu Państwa reprezentowanego przez Generalnego Dyrektora Dróg
Krajowych i Autostrad w W zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu
Państwa w Warszawie

z udziałem Spółki Akcyjnej w W – obecnie Spółki
Akcyjnej w W i Spółki Akcyjnej w M Oddział w
W

o uchylenie wyroku częściowego sądu polubownego *ad hoc* z dnia 14 kwietnia 2008 r.
w części obejmującej punkt 2 lit. g sentencji wyroku

1. skargę oddała,
2. zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Dyrektora Generalnego Dróg
Krajowych i Autostrad w W zastępowanego przez Prokuratorię Generalną
Skarbu Państwa w W na rzecz obu pozwanych: Spółki Akcyjnej
w W i Spółki Akcyjnej w M Oddział w
W kwoty po 7 200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem kosztów
zastępstwa procesowego i po 17 (siedemnaście) złotych tytułem kosztów opłaty
skarbowej od pełnomocnictwa,
3. koszty opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód jest zwolniony z mocy
ustawy, przejmuje na rachunek Skarbu Państwa..

UZASADNIENIE

Skargą z 14 sierpnia 2008 r. (k. 5-14; data nadania – k. 56), Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad zażądał:

1) uchylenia wyroku częściowego z dnia 14 kwietnia 2008 r., wydanego przez trybunał arbitrażowy *ad hoc* (powołany w związku z umową dotyczącą budowy odcinka [redacted] autostrady sekcja D - W; [redacted], zawartą w dniu 28 lipca 2004 r. między konsorcjum przedsiębiorców [redacted] S.A. i [redacted] S.A. a Skarbem Państwa – Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad), w sprawie z powództwa [redacted] S.A. i [redacted] S.A. przeciwko Skarbowi Państwa – Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad o zapłatę kwoty 6 131 987 euro i 5 027 255,57 zł, w części obejmującej pkt 2 lit. g sentencji wyroku, tzn. w części obejmującej rozstrzygnięcie w przedmiocie roszczenia powodów z tytułu kosztów załadunku humusu na środki transportu, polegające na przyznaniu powodowi kwoty 405 725,64 euro wraz z odsetkami w wysokości 5,5 % od dnia 23.11.2005 r. do dnia zapłaty,

2) zasądzenia na rzecz skarżącego od strony przeciwnej – [redacted] S.A. z siedzibą w W [redacted] i [redacted] S.A. z siedzibą w M: [redacted] (H [redacted]) – kosztów postępowania.

Skarżący zarzucił sprzeczność wyroku sądu polubownego, w zaskarżonej części, z podstawowymi zasadami porządku prawnego w RP (k. 6).

Strona przeciwna wniosła ostatecznie o oddalenie skargi i zasądzenie na jej rzecz od skarżącego zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w maksymalnej, sześciokrotnej wysokości z uwagi na szczególną zawilgość sporu (k. 329 w zw. z k. 84).

Na rozprawie w dniu 03 marca 2009 r. na wniosek pełnomocników stron, Sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.pc. (postanowienie – k. 291) mając na uwadze, iż między tymi samymi stronami toczy się postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego wstępnego i częściowego dotyczącego tej samej materii.

Sąd ustalił, co następuje.

Wyrokiem wstępnym i częściowym sądu polubownego, wydanym w dniu 05 lutego 2007 r., zespół arbitrów, powołany do rozpoznania sporu pomiędzy konsorcjum przedsiębiorców [redacted] S.A. (odpis pełny z KRS – k. 310-311) i [redacted] S.A. (obecnie [redacted] SA – odpis pełny z KRS – k. 303-309) a Skarbem Państwa – Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, w związku z umową stron z 28 lipca 2004 r. (odnośnie budowy odcinka [redacted] autostrady sekcja D -W [redacted]), o zapłatę 6 131 987 euro i 5 027 255,57 zł, działając na podstawie zapisu na sąd polubowny zawartego w kontrakcie z 28 lipca 2004 r., w podklauzuli 20.6 ogólnych warunków na budowę dla projektów budowlanych i inżynierskich projektowanych przez zamawiającego ([redacted]) w brzmieniu ustalonym w warunkach szczególnych kontraktu cz. II i w załączniku do oferty, orzekł w ten sposób, że w szczególności:

- uznał roszczenie powodów z tytułu kosztów załadunku humusu na środki transportu za usprawiedliwione co do zasady (pkt 7 wyroku),
- pozostawił rozstrzygnięcie o tym, uznanym za usprawiedliwione co do zasady, roszczeniu w wyroku końcowym (pkt 8 wyroku, treść wyroku – okoliczności bezsporne, wskazane przez skarżącego w formie kopii wyroku – k. 34-55).

Zaskarżonym w niniejszej sprawie wyrokiem częściowym sądu polubownego, wydanym w dniu 14 kwietnia 2008 r., zespół arbitrów, powołany do rozpoznania sporu pomiędzy

konsorcjum przedsiębiorców . S.A. i S.A. a Skarbem Państwa – Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, w związku z umową stron z 28 lipca 2004 r. (odnośnie budowy odcinka autostrady sekcja D: -W), o zapłatę kwot 6 131 987 euro i 5 027 255,57 zł, działając na podstawie zapisu na sąd polubowny zawartego w kontrakcie z 28 lipca 2004 r., w podklauzuli 20.6 ogólnych warunków na budowę dla projektów budowlanych i inżynierskich projektowanych przez zamawiającego (FIDIC 1999) w brzmieniu ustalonym w warunkach szczególnych kontraktu cz. II i w załączniku do oferty, w nawiązaniu do wyroku wstępnego z 05 lutego 2007 r., orzekł w ten sposób, że w szczególności:

- zasądził od Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, solidarnie na rzecz S.A. i S.A. kwotę 405 725,64 euro, wraz z odsetkami umownymi w wysokości 5,5% w skali roku poczynając od 23 listopada 2005 r. do dnia zapłaty (pkt 2 lit. g wyroku; treść wyroku – okoliczności bezsporne, wskazane przez skarżącego w formie kopii wyroku – k. 18-33).

Wyrok częściowy z 14 kwietnia 2008 r. został doręczony skarżącemu w dniu 15 maja 2008 r. (okoliczność bezsporna, wskazana przez skarżącego – k. 6, oczywista omyłka pisarska, w zw. z k. 18).

Wyrok wstępny i częściowy z 05 lutego 2007 r. zaskarżony został skargą Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad. Wyrokiem z 10 sierpnia 2009 r. sygn. akt XXV C 1178/08 Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił skargę. Wyrok ten zaskarżony został apelacją Skarbu Państwa. Wyrokiem z 13 października 2010 r. sygn. akt VI ACa 1342/09 Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację. Z kolei wyrok ten zaskarżony został skargą kasacyjną Skarbu Państwa i wyrokiem z 09 marca 2012 r. sygn. akt I CSK 312/11 Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną (okoliczności bezsporne, wskazane przez stronę przeciwną w formie kopii wyroków – k. 298-299, 296-297, 295).

Powyższe ustalone zostało w oparciu o okoliczności bezsporne.

Zgromadzony materiał dowodowy nie dostarczył danych co do nowych, istotnych dla sprawy okoliczności. Istota sporu w sprawie dotyczy zresztą sfery prawa, a nie faktów.

Sąd zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutów o charakterze formalnym, stanowiących podstawę wniosku o odrzucenie skargi (zwl. k. 85-86), który wprawdzie nie został ostatecznie podtrzymany przez stronę przeciwną, niemniej okoliczności, które uzasadniają odrzucenie skargi, sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy (art. 202 zd. 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Zarzuty te oparte były na nieporozumieniu.

Z treści żądania i uzasadnienia skargi wynika wyraźnie, iż skarżący żąda uchylenia wyroku częściowego z 14 kwietnia 2008 r. (zwl. k. 9-14), a nie wyroku wstępnego i częściowego z 05 lutego 2007 r. Powołanie tego ostatniego wyroku stanowi w uzasadnieniu skargi jedynie element argumentacji, mającej przemawiać za uchyleniem wyroku zaskarżonego. Nie sposób zatem dopatrzeć się tu – sugerowanej przez stronę przeciwną – wady formalnej w postaci obrazy art. 187 w zw. z art. 1207 § 1 k.p.c.

Konsekwentnie też, za oczywiście niesłuszny uznać należy zarzut upływu trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi, o którym mowa w art. 1208 k.p.c. Strona przeciwna argumentowała bowiem ów zarzut odniesieniem do terminu zaskarżenia wyroku wstępnego i częściowego z 05 lutego 2007 r. (błędnie uznając, iż ten właśnie wyrok skarżący skarży w niniejszym postępowaniu), a równocześnie nie kwestionowała twierdzenia skarżącego, iż wyrok częściowy z 14 kwietnia 2008 r. został skarżącemu doręczony w dniu 15 maja 2008 r. – a więc poniżej trzech miesięcy licząc wstecz od wniesienia skargi w niniejszej sprawie.

Na marginesie zaznaczyć trzeba, że kwestia, czy trzymiesięczny termin, o którym mowa w art. 1208 § 1 k.p.c., jest terminem procesowym (co oznaczałoby, iż jego niedochowanie skutkuje odrzuceniem skargi), czy też terminem prawa materialnego (czego skutkiem byłoby z kolei oddalenie skargi), jest przedmiotem sporu w doktrynie, niemniej skoro termin ten został dochowany, to wskazany spór nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Skarga nie zasługuje jednak na uwzględnienie.

Mając na uwadze stanowisko strony skarżącej odnośnie zawisłości postępowania w przedmiocie uchylecia wyroku wstępnego sądu polubownego między tymi samymi stronami odnośnie tego samego przedmiotu sporu, Sąd miał na uwadze, iż wydanie wyroku wstępnego nie stoi na przeszkodzie dalszemu prowadzeniu sprawy co do wysokości żądania (art. 318 § 1 k.p.c.). Z reguły jednak rozprawa ulega odroczeniu do chwili uprawomocnienia się wyroku wstępnego. Jeżeli zaś sąd uzna, że celowe jest dalsze prowadzenie sprawy, to wyrok co do wysokości żądania może zapaść dopiero po uprawomocnieniu się wyroku wstępnego (art. 318 § 2 k.p.c.). Uznając zasadność tego wyводу, Sąd zawiesił postępowanie w niniejszej w sprawie do czasu rozstrzygnięcia sporu dotyczącego wyroku wstępnego w sprawie XXV C 1178/08 (postanowienie – k. 291) uznając, że choć skarżone orzeczenie sądu polubownego wydane zostało przed uprawomocnieniem się wyroku wstępnego, co stanowi naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności art. 318 § 2 k.p.c., to jednak naruszenie to nie stanowi podstawy skargi. Przeciwwstawienie w art. 318 § 1 k.p.c. zasadzie roszczenia, jego spornej wysokości, oznacza - zgodnie z art. 318 § 2 k.p.c. - że dalsza rozprawa dotyczyła jedynie *spornej wysokości żądania*.

Strona może w drodze skargi żądać uchylecia wyroku sądu polubownego, a uchylenie tego wyroku następuje, w szczególności, jeżeli stwierdzone zostanie, że wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego, art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.). Taką podstawę skargi wskazała strona skarżąca

Klauzula porządku publicznego jak każda klauzula generalna jest niedookreślona, co pozostawia sądowi orzekającemu w konkretnej sprawie dużą dyskrecjonalność, niemniej na jej podstawie kontrola elementów składających się na orzeczenie sądu polubownego nie może przybierać rozmiarów właściwej kontroli merytorycznej (zasadności) takiego orzeczenia. Zakaz kontroli merytorycznej (zasadności) takiego orzeczenia, związany jest z istotą stosowania klauzuli porządku publicznego. Przy jej stosowaniu nie chodzi bowiem o to, aby oceniane orzeczenie było zgodne ze wszystkimi wchodzącymi w grę bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, lecz o to, czy wywarło ono skutek sprzeczny z podstawowymi zasadami krajowego porządku prawnego (wyrok SN z 09 marca 2012 r. I CSK 312/11 - *LEX* nr 1163190). Orzeczenie wydane w wyniku skargi ma charakter kasacyjny. Sąd państwowy może więc tylko uchylić wyrok sądu polubownego lub oddalić skargę, nie może natomiast orzekać merytorycznie.

Rozpoznawana w niniejszej sprawie skarga opiera się na zakwestionowaniu przez skarżącego dokonanej przez sąd polubowny: wykładni umownego pojęcia *przywiezienia zbywającego humusu na odkład*, jako niezgodnej z dyspozycją art. 65 § 2 k.c. (zwłaszcza k. 10), a także wykładni podklauzuli 4.11 wzorca umownego FIDIC, stanowiącego część umowy (k. 13-14).

Stanowisko takie jest niczym innym, jak zarzuceniem zaskarżonemu wyrokowi sądu polubownego naruszeń prawa materialnego. Oznacza to, że przez swą skargę, skarżący usiłuje doprowadzić do merytorycznej kontroli wyroku sądu polubownego. To zaś, jak już zaznaczono, nie jest dopuszczalne w przypadku badania zgodności wyroku sądu polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego RP w trybie art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c. Co więcej, ewentualna merytoryczna niesłuszność poczynionych przez sąd polubowny ocen ze sfery prawa materialnego, nie stanowi przesłanki uchylecia wyroku sądu

polubownego także w świetle dyspozycji art. 1206 § 1 pkt 1-6 i § 2 pkt 1 k.p.c., które to przepisy dotyczą różnego rodzaju uchybień proceduralnych.

Zważyć też należy, iż Sąd polubowny ma prawo do własnej oceny zarówno żądania, jak i przedłożonych przez strony wniosków dowodowych. Jest też oczywistym, że w razie oddalenia czy uwzględnienia powództwa, strona zostaje pozbawiona możliwości dochodzenia roszczenia czy też skarżenia go w drodze postępowania przed sądem powszechnym. Z takiej konsekwencji powinny jednak zdawać sobie sprawę strony, decydując się na umieszczenie w umowie zapisu o poddaniu sporów wynikających na jej tle pod rozstrzygnięcie sądu polubownego.

Skutkiem zaskarżonego wyroku sądu polubownego jest nałożenie na skarżącego (pozwanego w postępowaniu przed sądem polubownym) obowiązku zapłaty określonej kwoty pieniężnej w ramach rozliczenia stron określonej umowy. Skutek taki mógłby godzić w podstawowe zasady porządku prawnego RP tylko w zupełnie wyjątkowych przypadkach, jak np. rażąca niewspółmierność zasądzonej kwoty do wartości przedmiotu całej umowy, czy też sytuacja, gdy umowa została zawarta w celu niegodziwym, lub jej wykonanie godzi w podstawowe prawa i wolności człowieka i obywatela lub konstytucyjne zasady ustroju państwa

Tego rodzaju wyjątkowego przypadku w okolicznościach niniejszej sprawy nie stwierdzono i nie sposób się go dopatrzeć nawet w oparciu o twierdzenia skarżącego.

Skoro zatem nie sposób przypisać wyrokowi sądu polubownego, w zaskarżonej części, sprzeczności z podstawowymi zasadami porządku prawnego RP, skargę należało oddalić.

Skarżący, jak strona przegrywająca, obowiązany jest zwrócić stronie przeciwnej, na jej żądanie, poniesione przez nią koszty procesu (art. 98 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Koszty te wynoszą łącznie po 7 217 zł na każdy z podmiotów strony przeciwnej i obejmują:

- wynagrodzenie radcy prawnego, będącego pełnomocnikiem strony przeciwnej, w kwocie po 7 200 zł (§ 6 pkt 7 rozporządzenia MS z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm., dalej zwane r.o.r.p.),

- wydatki radcy prawnego w postaci opłat skarbowych od pełnomocnictw, w kwotach po 17 zł.

Sąd nie uwzględnił wniosku strony przeciwnej o zastosowanie maksymalnej, sześciokrotnej (w stosunku do stawki minimalnej) stawki wynagrodzenia pełnomocnika tej strony. Stopień zawłości sprawy, a także uzasadniony nakład pracy pełnomocnika i stopień jego przyczynienia się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy, nie wykraczają bowiem poza granice typowe dla spraw tego rodzaju i o takiej wartości przedmiotu sporu (§ 2 ust. 1 r.o.r.p.).

Skarżący był w niniejszym postępowaniu zwolniony od opłaty od skargi (art. 94 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - Dz. U. Nr 90 z 2010 r., poz. 594 ze zm., dalej zwana u.k.s.c.). Ze względu na wynik sprawy, brak podstaw do obciążenia tą opłatą strony przeciwnej (art. 113 ust. 1 u.k.s.c. *a contrario*). Przedmiotowa opłata obciąża więc ostatecznie Skarb Państwa.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w sentencji.